

Gent

een Visie op Gent

DN 6815

offerte + bureaupresentatie

BVR adviseurs en KAAP3 ontwerp bureau

Offerte voor een Integraal plan op het openbaar domein voor de stad Gent

Op basis van Besteknr. DN 6815

23 augustus 2004

BVR
adviseurs
stedelijke
ontwikkeling
landschap en
infrastructuur

Veerhaven 7
3016 CJ Rotterdam
t +31 (0)10 225 14 10
f +31 (0)10 225 16 14
e info@bvr.nl
www.bvr.nl

KAAP 3
ontwerpbureau

Veerhaven 7
3016 CJ Rotterdam
t +31 (0)10 486 43 71
f +31 (0)10 486 59 17
e office@kaap3.nl
www.kaap3.nl

Offerte:

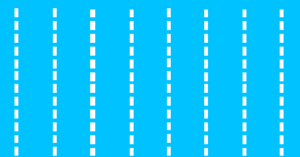
Integraal plan voor het openbaar domein van de stad **Gent**

BVR adviseurs is gevraagd een offerte uit te brengen voor het opstellen van een integraal plan voor het openbaar domein van de stad Gent. Wij gaan graag op dit verzoek in en brengen in samenwerking met onze zusterorganisatie *Kaap3 ontwerpbureau* de voorliggende offerte uit.

In deze offerte geven wij onze visie op de opgave, vergezeld van beeldmateriaal. Tevens presenteren wij in dit document onze bureaus.

Visie op de opgave

De opgave betreft het opstellen van een integraal plan om te komen tot het realiseren van een kwalitatief hoogwaardig openbaar domein. De aanpak van het openbare gebied is urgent geworden omdat het huidige publieke domein te weinig samenhang vertoont, versnipperd en inefficiënt in het beheer is. Het plan dient bovendien de communicatie tussen de betrokken partners en de betrokkenheid van de burgers bij projecten in het publieke domein te verbeteren.

Analyse van de huidige plannen

De stad Gent neemt de inrichting van de openbare ruimte serieus. Er bestaat een indrukwekkend scala aan afzonderlijke plannen voor verschillende onderdelen van dit openbare domein, variërend van plannen voor de verkeersafwikkeling, straatmeubilair en afvalkorven tot en met de openbare verlichting. Op het strategische planniveau fungeert het Structuurplan als een integraal ruimtelijk toekomstplan. Het Structuurplan is een gedegen document dat in samenspraak met inwoners en belanghebbenden in de stad tot stand is gekomen.

Hoewel het Structuurplan het ruimtelijke beleid goed verwoordt, leent het zich nog onvoldoende voor een samenhangend kader voor de inrichting en beheer van de publieke ruimte. Het Structuurplan gaat vooral uit van een compleet plan voor de gehele stad, maar het maakt geen onderscheid in belang en betekenis van verschillende plekken in de stad. Er worden zeven deelruimten onderscheiden, maar hieruit is geen hiërarchie, een aanpak of een fasering af te leiden. De stedelijke fragmenten zijn nog onvoldoende in relatie tot elkaar gezien en gerelateerd aan het belang voor de stad als geheel. Aandacht voor de onderlinge relaties tussen de gebieden en de verschillende netwerken in de stad opent nieuwe perspectieven. Daar liggen aanknopingspunten voor een verdere uitwerking van het publieke domein, door de betekenis van deze gebieden en netwerken voor de stad te verhelderen en de gewenste bijbehorende kwaliteiten van het publieke domein te definiëren.

Onze visie op de opgave

De opgave bestaat uit drie onderdelen:

1. De ruimtelijke analyse en visie op het publieke domein; vanuit een ruimtelijke analyse en typering van de stedelijke fragmenten, de deelgebieden, en de bestaande verbindingen wordt de rol en betekenis van het netwerk en delen van het stadslichaam aangegeven. Vastgesteld wordt hoe de relaties zijn van de verschillende onderdelen tot het geheel en wat de hiërarchie is binnen de bestaande netwerken in de stad. Aan de hand van dit onderscheid kunnen verschillen in inrichtingsniveau worden verbonden met onderdelen van de stedelijke structuren.
2. Vaststelling van het keuzemenu voor het publieke domein; mede aan de hand van de voorgaande analyse fase wordt bepaald welke materialen en inrichtingsniveaus behoren bij de verschillende gebieden en de verbindingen binnen het stedelijke netwerk
3. Strategie voor uitvoering; het beheer van het publieke domein is niet alleen een financieel technische en organisatorische kwestie. Bepaald zal worden op welke wijze in samenwerking met bewoners en gebruikers -dikwijls belanghebbenden met uiteenlopende economische belangen- het ontwerp, de aanleg en het beheer van het publieke domein tot stand kan komen.

Ad 1)

Het analyseren en definiëren van de herkenbare fysieke netwerken in de stad zal richting geven aan de wensen en eisen met betrekking tot de inrichting van het openbaar domein. De rol van de verschillende netwerken wordt inzichtelijk gemaakt door de ruimtelijke analyse van de belangrijke deelgebieden in de stad. De analyse moet duidelijkheid scheppen over de ruimtelijke en programmatische samenhang in de stad, de gebiedsdifferentiatie binnen de deelgebieden of stedelijke conglomeraten en de overgangen daartussen. Ook te verwachten veranderingen, zoals bijvoorbeeld de uitbreiding van de binnenstad door transformatie van het zuidelijke havengebied, worden in beeld gebracht. Wij definiëren hierbij voorlopig de volgende kernzones:

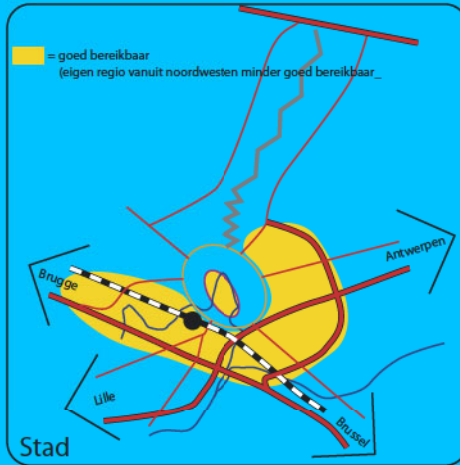
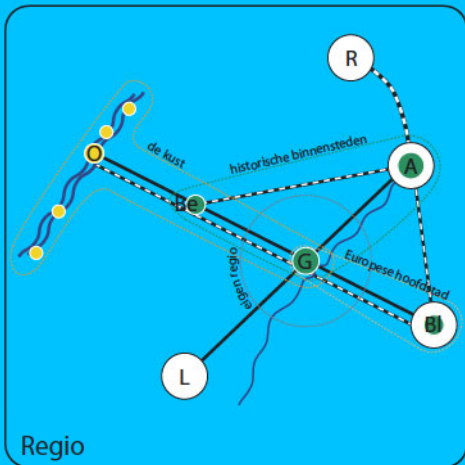
- Binnenstad
- Zuidelijk mozaïek
- Kanaalzone / havengebied.

De binnenstad vormt letterlijk en figuurlijk, programmatisch en ruimtelijk, het centrum van de stad Gent. De binnenstad heeft als centrumgebied in de analyse van de verschillende netwerken in de stad voor het publieke domein een grote betekenis. De belangrijkste aspecten voor het publieke domein in de binnenstad zijn de afstemming en aansluiting bij de historisch gevormde stedenbouwkundige structuren en artefacten, de begrenzingen van het centrumgebied, de plaatsbepaling in het netwerk van de economische, de recreatieve groene en blauwe verbindingen en de overgangen met de omliggende gebieden.

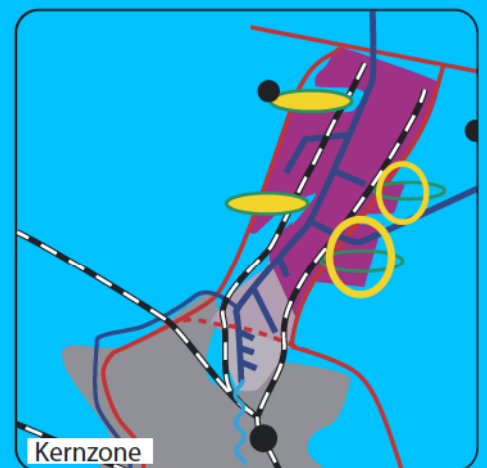
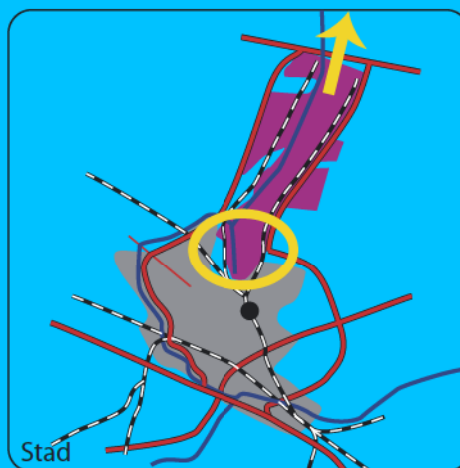
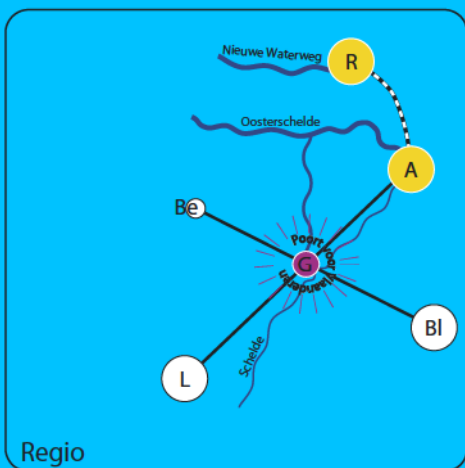
Het zuidelijk mozaïek, het gebied rond de E40 en het spoor, is eveneens een belangrijke zone in de analyse van de stad. Het gaat om een dynamisch gebied met voornamelijk grootschalige commerciële functies. Een gebied dat bovendien voor vele bezoekers van de stad Gent het visitekaartje vormt. Voor het publieke domein zijn aspecten als de zakelijke dynamische sfeer, de inbedding van grootschalige infrastructuur, de aansluiting op de binnenstad en de overgang naar het buitengebied belangrijke uitgangspunten.

Het havengebied heeft een grote invloed op de ruimtelijke netwerken in de stad. Het havengebied is een afwijkend gebied in de visie op het publieke domein, omdat het gaat om een specifiek functionele, op de industriële omgeving afgestemde inrichting. Belangrijke aspecten zijn de overgang van het havengebied naar de binnenstad, de overgangen met de aan het gebied gelegen straatdorpen en de overgang van publiek en privaat domein.

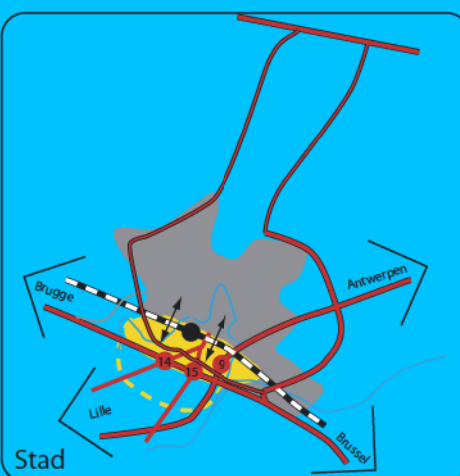
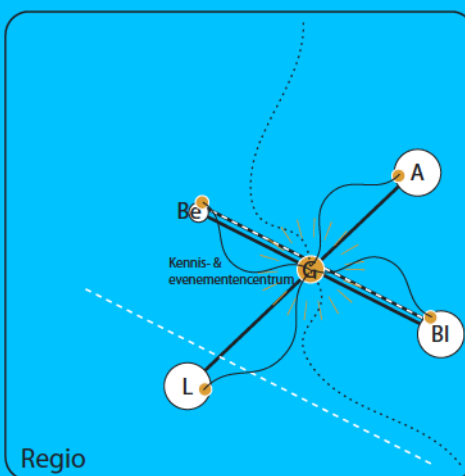
Een benadering vanuit de onderscheiden zones en de verbindende netwerken stelt ons in staat vast te stellen wat de structuurdragers zijn binnen het stedelijke systeem en het ruimtelijke raamwerk. De opbouw en hiërarchie en de rol en betekenis van de verschillende onderdelen komen uitvoerig in de analyse naar voren. Het maakt een nadere bepaling mogelijk van essentiële verbindingen, van pleinen, stadsstraten, lanen, parken en objecten die tezamen de ruggengraat vormen voor de visie op het publieke domein.

attractieve binnenstad

poort van Vlaanderen

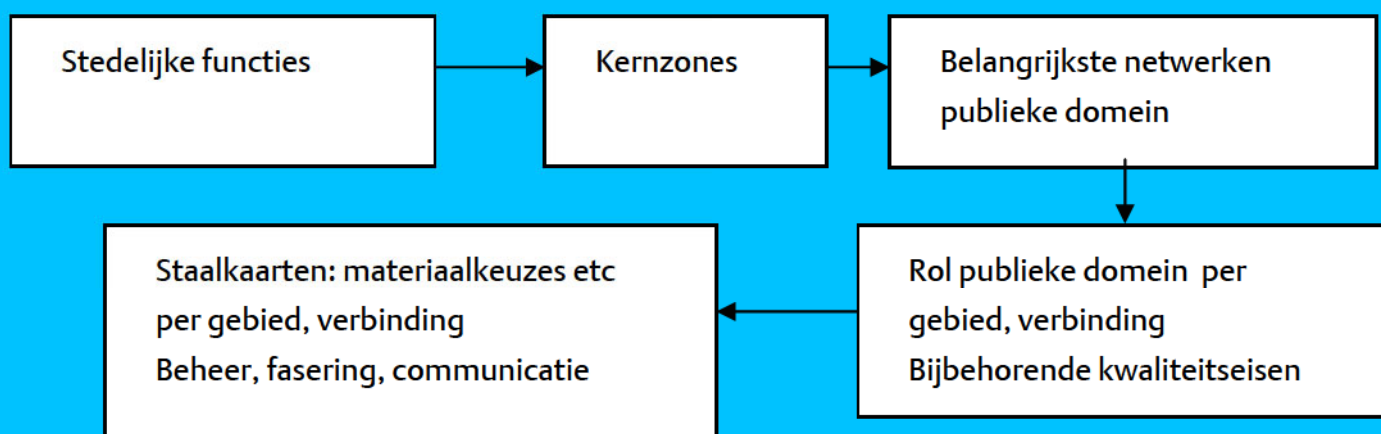
kennis- en evenementencentrum

Ad 2)

Vanuit het netwerk van essentiële verbindingen en knooppunten wordt bepaald welke eisen gesteld worden aan het palet en de kwaliteit van het materiaal, de inrichting en het beheer van het publieke domein. Er zal voor heel Gent een basisniveau gelden, terwijl er voor de bijzondere gebieden en verbindingen extra kwaliteit zal worden toegepast. Daarvoor zijn verschillende staalkaarten nodig. Belangrijke vragen voor het zuidelijke mozaïek zijn bijvoorbeeld: welke uitstraling hoort bij een gebied met kennisfuncties en evenementen terreinen en -gebouwen. Voor de binnenstad en het havengebied gelden andere vragen zoals, hoe verloopt de overgang tussen het publieke domein van de binnenstad en de zuidelijke havens? En heeft de parkeerroute een herkenbaar profiel en inrichting?

Ad 3)

Wanneer de hiërarchie in de verkeersstructuur en het systeem van de openbare ruimte en de daaraan verbonden materiaal- en inrichtingskwaliteiten duidelijk zijn, is de kous nog niet af. Een doordachte strategie voor de uitvoering is van even groot belang. Hoe om te gaan met het opnieuw aanleggen van het publieke domein in drukke winkelstraten, op historische pleinen, in een stationsomgeving? Met welke fasering wordt een herinrichtingsplan goed uitvoerbaar? Welke afweging wordt er gemaakt tussen materiaalkosten en beheerkosten? Een strategie voor de communicatie met de betrokken partijen, bewoners en ondernemers vormt een belangrijk onderdeel van dit onderdeel.

De methode in het kort

Met bovenstaand figuur wordt de voorgestelde methode verbeeld.

Vanuit de bestaande en geplande stedelijke functies en bebouwingstypologieën worden de drie belangrijkste kernzones bepaald. Vanuit de kernzones vindt een analyse van de stad plaats en wordt het netwerk van de belangrijkste verbindingen (water en groen) en objecten gedefinieerd.

Kernzones en netwerk tezamen vormen de voor het publieke domein belangrijkste gebieden, in de overige delen van Gent geldt een standaardniveau.

Per kernzone / onderdeel van het netwerk wordt bepaald welke rol de openbare ruimte heeft en welke kwaliteitseisen hier bij horen. De kwaliteitseisen vertalen zich naar een 'kwaliteitsboek' met 'staalkaarten', waarin het bestaande instrumentarium en de toegepaste materialen zoveel mogelijk een plek in vinden. Bovendien worden aan de gebieden en de kwaliteitseisen ook aspecten van beheer en communicatie gekoppeld.

Duurzaamheid

Op alle onderdelen is een op duurzaamheid gerichte aanpak van belang. De analyse van de kernzones en de daaruit volgende visie op het publieke domein dienen een duurzaam beleidskader te bieden voor de integrale benadering van de openbare ruimte. Het integrale plan vormt hiermee, onafhankelijk van de onderliggende keuzen inzake materialen en dergelijke, langdurig het centrale uitgangspunt voor het publieke domein.

Ook waar het gaat om de staalkaarten voor de inrichting van het publieke domein wordt gekozen voor een duurzame aanpak, gericht op de toepassing van duurzame materialen gekoppeld aan efficiënt beheer. Tenslotte is de uitvoeringsstrategie gericht op een duurzame relatie met alle betrokkenen en belanghebbenden en op een technisch haalbare en maatschappelijk aanvaardbare realisatie.

samenfassend

Met het Ruimtelijke Structuurplan en met deelplannen is er door de stad al veel werk verzet die goed bruikbaar zijn om een duurzaam plan te maken voor het publieke domein. Dit plan zal een ruimtelijke visie bevatten die lange tijd houvast biedt voor het kiezen van het juiste inrichtingsniveau van locaties in de stad. Staalkaarten moeten helpen om in elke situatie naast de visie precies te weten welke materialen op welke manier gebruikt kunnen worden. De combinatie van visie en staalkaarten zijn verbonden met een uitvoeringsstrategie zodat bij de aanleg altijd beheer- en onderhoudsaspeten kunnen worden betrokken.

